

Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinde interaktif eğitim yöntemlerinin kullanılmasına yönelik deneyimler

Anahit Coşkun*, Nezihe Kızılkaya Beji**, Ergül Aslan**, Gülay Yıldırım**, Ümran Oskay**, Birsen Küçük Dikencik**, Hülya Demirci**

ÖZET

Bu çalışma, 1999-2000 öğretim yılında I. Dönemde, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı tarafından ilk kez “İnteraktif Eğitim Yöntemleri” kullanılarak işlenen Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersinde yaşanan deneyimler ve öğrencilerin (n=55) bu konudaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının ders hakkındaki görüşleri dönem sonunda sözlü ve yazılı olarak alındı. Dersin uzun erimli yararları ise, öğrencilerin dersi aldıkları dönemi izleyen 3 sönestr sonunda (mezun olmadan önce) bu derste öğrendikleri bilgi ve uygulamaları günlük yaşamlarında ve diğer hemşirelik derslerinde kullanma durumlarına ilişkin görüşleri alınarak gerçekleştirildi. Kuramsal dersler interaktif eğitim yöntemleri kullanılarak yapıldı. Klinik uygulamada ise, koçluk modeli, beceri listeleri ve demonstrasyon yöntemleri kullanıldı.

Dönem sonunda yapılan değerlendirmede, öğrencilerin tümü kuramsal derslere öğrencilerin aktif katılımının sağlandığını, konuların uygun ve yeterli olduğunu, öğretim-öğrenim etkinliklerinin eğlenceli ve öğretici olduğunu, ölçme-değerlendirme araçlarının uygun hazırlandığını ifade ettiler. Klinik uygulamaya ilişkin olarak, edinilmesi istenen becerilerin çoğunluğunu yapabildiklerini bildirdiler. Ayrıca eğitimcilerin uygulamalar sırasında olumlu geri bildirimlerle destekleyici, rehber, danışman ve yönlendirici olduklarını ifade ettiler.

Öğretim elemanları tarafından bu uygulamanın, etkin ve başarılı olması nedeniyle daha sonraki yıllarda da sürdürülmesi uygun görülmüştür.

Anahtar kelimeler : İnteraktif eğitim, eğitim deneyimleri, klinik eğitim, hemşirelik.

*Prof. Dr. A. Nahit Coşkun, Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu
80270-Şişli, İstanbul

e-posta: cuskunano@yahoo.com / ergul34tr@hotmail.com

** İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu

GİRİŞ

Çağdaş eğitim bilimi, öğrenci ile iletişim, etkileşim, onu yönlendirebilme, ölçme ve değerlendirebilme yöntemleri ile öğrenmeyi öğretmeye dayanmaktadır. Geleneksel klasik eğitim yerini entegre sistemle öğrenciyi merkeze alan ve probleme dayalı öğrenmeyi sağlayan modellere bırakmaktadır. İnteraktif eğitim ilkeleri doğrultusunda öğretmen ve bilgi merkezli bir öğretimden öğrenci merkezli, bilgi üretmeye yönelik çağdaş eğitim programları günümüzde ön plana çıkmaktadır (1).

Eğitim sistemimizde de yer alan interaktif eğitim ya da etkin öğrenme yaklaşımında öğrencilerin eleştirici, bağımsız, araştırmacı, problem çözücü, çağdaş ve üretken özelliklerde yetiştirilmesi amaçlanır. Öğretmede, bilinenlerin tekrarı, eleme, nakilcilik, hazırcılık ve katılık yerine öğrenme, esneklik, yaratıcılık, kanıtlara dayalı düşünebilme, kendine güvenme gibi eğitim hedeflerini öne çıkaran ilke ve yöntemlere yer verilir. Eğitimi en iyi şekilde verebilmek için eğitimcilerin de uygun eğitim stratejilerini kullanmaları gerekir. Teorik derslerin sunumunda, her sunum öğrencilerde ilgi uyandırmak ve öğrenmeye hazırlamak için bir giriş bölümüyle başlamalıdır. Girişten sonra eğitmen görsel-işitsel araçlar ile desteklenmiş dersler, gösterimler (demonstrasyon) veya küçük grup çalışmaları kullanarak ve karşılıklı etkileşimi sağlamak için soru sorma tekniklerine de dikkat ederek içeriği sunar. Sunum esnasında eğitici, uygun beden dili kullanarak, katılımcılarla aynı düzeyde olmaya, olumlu geribildirim vermeye, isimle hitap etmeye, şevk ve heyecan dolu bir iletişim kurmaya ve etkin eğitim yöntemlerini kullanmaya özen gösterir. Ayrıca sunum, ana hatların ve basamakların bir özeti ile bitirilir (1,2,3,4,5).

Uygulamalı eğitim ise, öğrenmeye hakim olma kavramından yola çıkar, yeterliliğe dayalıdır ve hümanistik eğitim tekniklerini içerir. Yeterliliğe dayalı eğitim, yaparak öğrenmeye dayalıdır ve sosyal öğrenme teorisi ile temellendirilmiştir. Bu teoriye göre ideal şartlar oluşturulduğunda, en hızlı ve etkili öğrenme bir beceri veya etkinliği ustaca yapan bir kişiyi gözlemleyerek gerçekleşir. Hümanistik eğitim tekniğinde ise, anatomik modeller, slaytlar ve video bantların kullanımı esastır. Böylece öğrenme kolaylaşır, eğitim süresi kısılır ve hastanın maruz kalacağı risk azalır.

Usta bir yetiştiricinin (koçun) özellikleri usta bir eğitimcinin özellikleriyle aynıdır. Koçluk sırasında etkin dinleme, soru sorma, problem çözme, geribildirim ve izlem kullanılır. Yetiştiriciliğin ilkeleri, İngilizce’de *COACH* (koç) kısaltmasını oluşturan beş madde halinde tanımlanabilir. Herhangi bir uygulamalı ders bu ilkelerin hepsini içermelidir:

C- (Clear Performance Model) Açık / net performans modeli

O- (Openness to learning) Öğrenmeye açık olma

A- (Assess Performance) Performansın değerlendirilmesi

C- (Communication) İletişim

H- (Help and Follow-up) Yardım ve izlem (5).

Bu çalışma, 1999-2000 öğretim yılında I. dönemde İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı tarafından ilk kez “İnteraktif Eğitim Yöntemleri” kullanılarak işlenen Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersinde yaşanan deneyimler ve öğrencilerin (n=55) bu konudaki görüşlerini belirlemek için yapıldı.

Öğrencilerin ders hakkındaki görüşleri dönem sonunda sözlü ve yazılı olarak alındı. Sözel değerlendirmede öncelikle öğrencilerin tümünün 4 soruyu (“dersi almadan önce size söylenen bir şey”, “dersin sizde geliştirdiği en önemli şey”, “dersi alacaklara söyleyeceğiniz bir şey” ve “eğiticilere söyleyeceğiniz bir şey”) cevaplamaları istendi ve ifadeleri kaydedildi. Daha sonra geliştirilen değerlendirme formu ile öğrencilerin derse ilişkin görüşleri yazılı olarak alındı. Ayrıca, öğretim elemanlarının dersin bu yöntemle işlenişi hakkında görüşleri alındı. Dersin uzun erimli yararları ise, öğrencilerin dersti aldıkları dönemi izleyen 3 s6mestr sonunda (mezun olmadan 6nce) bu derste 6ğrendikleri bilgi ve uygulamaları g6nlik yaşımlarında ve diğer hemşirelik derslerinde kullanma durumlarına ilişkin görüşleri alınarak ger6ekleştirildi.

Aşığıda interaktif eğitim yöntemlerinin Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi’nde uygulanmasına ilişkin yapılan hazırlık ve uygulama aşımları sunuldu.

İTERAKTİF EĞİTİM YÖNTEMLERİNİN KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ’NDE UYGULANMASI

A- Hazırlık

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı öğretim elemanları olarak "Eğitim Becerileri Kurs Programı’na" katılındı (Eyl6l-1999).

Dersin ama6 ve hedefleri ulaşılabılır olması a6ısından yeniden değerlendirildi.

Derste kazandırılmak istenen becerilere y6nelik uygulama alanları se6ildi.

Her bir beceriye y6nelik beceri listeleri hazırlandı.

Dershane olumlu eğitim ortamı oluşturmak i6in yeniden d6zenlendi (oturma şekli U / V şeklinde ayarlandı, k6rs6 kaldırıldı, dilek kutusu ve duvar panoları hazırlandı, dersane girişine resim ve 6i6ekler konuldu).

Sunuda kullanılacak g6rsel ara6 / gere6ler (kağıt tahtası, kalem ve kağıdı, tepeg6z. Saydam ve kalemleri, slayt makinesi, renkli kartonlar vb.) g6zden ge6irilerek eksikler temin edildi.

Eğitici ve katılımcılara isim yazmak 6zere yaka kartı hazırlandı.

Derse girişte, t6m eğitici ve 6đrencilerin katılımı ile tanışma yapıldı. Tanışmada kişisel 6zellikleri ve hobileri i6eren bir arma kullanıldı.

6đrenci tanıtım formu dağıtıldı ve doldurulması sağlandı.

6đrencilerin genel olarak kuramsal / uygulamalı dersten beklentileri alındı.

Dersin ama6 ve hedefleri a6ımlandı ve 6đrencilerin beklentileri ile 6rt6ř6p 6rt6şmediği belirlendi.

Ama6 ve hedefler ve 6đrencilerin beklentileri dershaneye g6r6n6r şekilde asıldı.

B- Kuramsal Eğitim

Isınma (6đrenciler ve / veya eğitici tarafından tiyatral, sanatsal 6zelliği olan, derse neşe i6inde başlamayı sağlayan farklı tekniklerde ısınmalar yapıldı).

G6n6n / haftanın planı (6đrenci ve /veya eğiticiler tarafından hazırlandı ve sunuldu).

Derse giriş (Beyin fırtınası, soru-cevap, rol yapma vs tekniklerle yapıldı ve g6vdeye yumuşak bir ge6iř sağlandı).

G6vde (Grup 6alışması, soru - cevap, rol yapma, beyin fırtınası, vaka 6alışması, demonstrasyon gibi 6eşitli teknikler ve kağıt tahtası, tepeg6z, slayt, pano, maket vb. g6rsel - işitsel ara6lar bir arada kullanıldı).

6zet (6nemli noktaları vurgulamak i6in soru cevap, kavram-kartları, yarışma, sınav vb. farklı tekniklerle yapıldı).

C- Uygulamalı Eğitim

1. Uygulamaya Hazırlık

Okulda uygulamaya hazırlık dersi (her bir uygulama alanına yönelik demonstrasyon ve bilgilendirme yapıldı, beceri listeleri dağıtıldı, adımları incelendi) yapıldı.

Doğumhane önlükleri yeniden düzenlendi.

Uygulama alanlarının her birinde öğrencilere yol gösterecek uygulama rehberleri hazırlandı, öğrenci ve uygulama alanlarına dağıtıldı.

Öğrenci uygulamalarını değerlendirmek için standart kriterler, puanlama sistemi oluşturuldu ve öğrencilerle paylaşıldı.

2. Öğrencilerin tüm uygulama alanlarından yararlanmalarını sağlamak için rotasyonlar düzenlendi.

3. Uygulamalı eğitim süresince eğiticiler koçluk "COACH" ilkeleri doğrultusunda öğrencilerle çalıştılar

4- Standart kriterler çerçevesinde öğrenci uygulamaları değerlendirildi.

D- Değerlendirmeler

1- Sunum sonu değerlendirme

Eğiticilerin birbirini değerlendirmesi

Öğrencilerin eğiticiyi (eğitici değerlendirme formu ile) değerlendirmesi

2- Haftanın değerlendirmesi (uygulamalı ve kuramsal eğitimi içeren farklı teknikler kullanıldı)

3- Dönem sonu değerlendirme

Kuramsal / uygulamalı eğitimi içeren ders değerlendirme formu uygulandı.

Öğrenciler her bir eğiticiyi bireysel özellikleri açısından yazılı olarak değerlendirdi.

Dersin sözel değerlendirilmesi yapıldı (Öğrencilerin ders hakkındaki düşüncelerini içeren yonca üzerine yazılı olan dört soruyu cevaplamaları istendi).

Eğiticiler dersi sözel olarak değerlendirdi.

Üç sömestr sonunda dersin uzun erimli yararları değerlendirildi.

DEĞERLENDİRME SONUÇLARI

Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi'nin bitiminde öğrencilere (derste mevcut öğrenci sayısı, n=33) dersin kuramsal ve uygulama sürecini içeren değerlendirme formu uygulandı. Öğrencilerin yaş ortalamasının 21.16 olduğu, %86.36'sının normal lise mezunu olduğu , %45.45'nin yurttta kaldığı, %72.72'sinin ise herhangi bir işte çalışmadığı belirlendi.

Kuramsal dersle ilgili öğrencilerin tamamı derslere öğrencinin aktif katılımının sağlandığını, konuların uygun ve yeterli olduğunu, öğretim-öğrenim etkinliklerinin eğlenceli ve öğretici olduğunu, ölçme ve değerlendirme araçlarının uygun hazırlandığını ifade ettiler. (Tablo-1)

KURAMSAL EĞİTİM n=33	Katılıyorum	
	Sayı	%
Dersin amaç ve hedefleri net ve açıktı	33	100
Öğrencilerin derse aktif katılımı sağlandı	33	100
Öğrenim-öğretim etkinlikleri eğlenceliydi	33	100
Bir bütün olarak dersten memnunuz	33	100
Dersler yeterli derecede öğreticiydi	32	96.97
Ölçme-değerlendirme araçları uygun hazırlanmıştı	32	96.97
Eğiticiler konularına hakim ve istekliydi	31	93.94

Tablo - 1 Öğrencilerin kuramsal derslere ilişkin görüşleri

Öğrencilerin uygulama alanlarındaki iletişim, kendilerini yeterli buldukları beceriler, hemşirelik sürecinin kullanımı, sağlık eğitimi yapabilme durumları ve genel olarak uygulamalı eğitime ilişkin görüşleri Tablo - 2’de gösterilmiştir.

UYGULAMALI EĞİTİM n=33		Yeterli	
		Sayı	%
İletişim	Hizmet sunulan bireylerle	27	80.80
	Eğiticilerle	26	79.79
	Sağlık ekibiyle	20	59.59
Öğrencilerin uygulamada kendilerini yeterli buldukları beceriler	Travaydaki gebeye bakabilme	29	87.87
	Plasenta çıkarabilme	28	84.84
	Kanama kontrolü yapabilme	27	81.81
	Perine bakımı yapabilme	27	81.81
	ÇKS dinleyebilme	27	81.81
	Doğuma yardım edebilme	26	78.78
	Leopold manevraları yapabilme	25	75.75
	Kalıcı mesane kateter bakımı verebilme	20	60.60
	Uterus involüsyonu ve loşiyayı değerlendirebilme	20	60.60
	Vajinal tuşe yapabilme	17	51.51
	Mesane kateteri çıkarabilme	15	45.45
	Öğrencilerin hemşirelik sürecini kullanımlarına ilişkin görüşleri	Tanımlama	23
Sorun saptama		20	60.60
Girişim planlama ve uygulama		20	60.60
Değerlendirme		14	42.42
Öğrencilerin cinsellik, üreme sağlığı konularında sağlık eğitimi yapabilmelerine ilişkin görüşleri	Riskli gebelik	27	81.81
	Aile planlaması	26	78.78
	Emzirme danışmanlığı	26	78.78
	Loğusalık	23	69.69
	Yenidoğan bakımı	17	51.51
Öğrencilerin genel olarak uygulamalı eğitime ilişkin görüşleri	Genel olarak uygulamadan memnuniyeti	30	90.90
	Uygulamanın kuramsal içerikle uygunluğu	27	81.81
	Uygulama alanlarının beklentilerini karşılama	26	78.78
	Uygulamanın dersin amaç ve hedeflerine uygunluğu	25	75.75

Tablo - 2 Öğrencilerin uygulamalı eğitime ilişkin görüşleri

Dönem sonunda öğrencilerin sözel olarak dersi değerlendirmeleri için Anabilim Dalı tarafından geliştirilen ve ifadelerini içeren dört yapraklı yonca uygulandı. Bu görüşler Tablo- 3’de sunulmuştur.

<p>DERSİ ALMADAN ÖNCE SİZE SÖYLENEN BİR ŞEY</p> <p>Harika, zevkli Ders güzel ama zor Korkma kolay geçecek Hocalar harika Notla korkutulmuyor İletişim güzel En güzel ders</p>	<p>DERSİN SİZDE GELİŞTİRDİĞİ EN ÖNEMLİ ŞEY</p> <p>İlk kez hemşireliği ve eğitimi sevdim Stajları sevdim Okulu kazandırdı Kadınlık ve annelik duygusu geliştirdi Hamilelik ve doğum zor Bebek korkumu yendim Östrojenin hayatımdaki vazgeçilmez rolü Eğitici rolüm gelişti Kendimi öğrendim Kadınların güçlü varlık olduğunu öğrendim Flip chart ve asetat yazmayı öğrendik Becerilerde mantık yürüttük, ezberci olmadık Sorumluluk duygusu kazandık</p>
<p>DERSİ ALACAKLARA SÖYLEYECEĞİNİZ BİR ŞEY</p> <p>Zor ama çok güzel, harika bir şey Zevkle derse katılın ve tadını çıkarın En iyi dönemi yaşadım Dönemin en iyi dersi Kadın-doğum stajına giderken keyifliydim Birlikte öğrendik ve araştırdık Sınavlar zor Her yönden (sosyal, fiziksel) geliştirici Hocalar mükemmel, kıymetini bilin Eğitim tekniği mükemmel Dersi öğrenmek istedim, merak duydum Derslerde en iyi olduğum dönemdi</p>	<p>EĞİTİCİLERE SÖYLEYECEĞİNİZ BİR ŞEY</p> <p>Heyecan devam etsin Kendinizi kopyalayın Değişmeden hep böyle kalın İletişim çok güzeldi Kadın doğum dersi için yaratılmışsınız Klasik yöntemle dönmeyin Bu dersi hep böyle sürdürün Bizi fazla rahat bıraktınız, devamsızlık fazla oldu ve üzüldük Özetler çok yararlı Stajda eksik bilgileri yerinde ve uygun şekilde verdiniz Eleştiriye açtınız ve bize destek oldunuz Literatür tarayıp getirmeniz yararlı oldu TEŞEKKÜRLER</p>

Tablo - 3 Öğrencilerin dersin değerlendirmesine ilişkin sözel ifadeleri

Bunun yanı sıra, öğrencilerin ders ortamı ve işleyişi hakkındaki yazılı ifadeleri alındı ve bazı görüşler şu şekildeydi;

“Eğiticiler isimlerinin önüne yazmadıkları unvanlarıyla ast/üst, öğrenci/hoca statüsü ortadan kaldırılmış ve bizi kendilerine biz de onlara kendimizi yakın hissettik, çekinmeden davrandık.”

“Sınıfa ilk girdiğimizde kapıdaki HOŞGELDİNİZ yazısı, çiçekler, resimler, içeride ortamın düzeni, kağıt tahtası, hocaların özgeçmişleri ta baştan bizim için uğraşıldığını belli ediyordu.”

“Yeteneklerimizi gösterebileceğimiz ısınmalar yaptık, böylece güne ve derse güler yüzle başlayabildik.”

“Bu sistemde, çalışıp hazır gelmek yerine öğrenmeye hazır ve istekli geliyorduk. Bu da konuyu dikkatle dinlememizi sağlıyor.”

“Hiç bir bilgi havada kalmıyordu, sordukları sorulara yanıtlarımız destekleniyordu. Çok güzel, harikasınız sözcükleri güvenimizi ve derse bağlılığımızı arttırıyordu.”

“Bu ders eğitici rolümüzü çok geliştirdi.

“Teorikte gördüklerimizi öncelikle sınıfta maketler üzerinde daha sonra da staj alanlarında gördük ve uyguladık.”

“Stajda bizden beklentilerini çok açık ifade ettiler ve zorluk yaşamadık.”

“Bu ders sadece öğrenme-öğretme süreci değil, bir paylaşma ve dostluk bağı kurma süreci idi.”

“Eğiticiler aralarında kademe, kariyer farkı gözetmeksizin, belli bir amaç doğrultusunda tek vücut olmuşlardı.”

Eğiticiler ise, derse yönelik değerlendirmelerinde, bu yöntemle ders işleyişten oldukça mutlu olduklarını, doyum sağladıklarını, öğrencilerle daha fazla etkileşimde bulduklarını ve ekip ruhunu yaşadıklarını ifade ettiler. Ancak, dersin hazırlık aşamasının uzun süre aldığını ve eğitim materyallerinin hazırlanması ve temininin daha fazla çaba gerektirdiğini ve maliyetinin yüksek olduğunu belirttiler.

Öğrencilerin dersi aldıkları dönemi izleyen üç sömestr sonunda mezun olmadan önce, bu derste öğrendikleri bilgi ve uygulamaları günlük yaşamlarında ve diğer hemşirelik derslerinde kullanma durumlarına ilişkin görüşleri alındı.

Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersinde uygulanan interaktif eğitim modelini öğrencilerin daha sonra verdikleri sağlık eğitimlerinde kullanma durumları Tablo-4'de sunulmuştur.

n=44	Sayı	%
Yaptığım eğitimler sırasında interaktif eğitim modelini kullanmak istedim	43	97.72
Sağlık eğitimi verirken etkili sunum tekniklerini kullanabildim	38	86.36
Sağlık eğitimi için hazırladığım araç-gereç ve materyali etkin kullanabildim	37	84.09
Sağlık eğitimi vermek için içerik ve materyal hazırlamada zorlanmadım	28	68.63
Kadın sağlığı ve hastl. hemşireliğine ilişkin konularda bilgimi geliştirmek için hala çaba sarf ediyorum	20	45.45

Tablo - 4 Öğrencilerin interaktif eğitim modelini, daha sonra verdikleri sağlık eğitimlerinde kullanma durumları

Öğrencilerin günlük yaşamları ve diğer mesleki uygulamaları sırasında en fazla emzirme, gebelikte öz bakım, aile planlaması ve adet dönemi konularında danışmanlık yapabilmeye kendilerini yeterli hissettikleri belirlenmiştir (Tablo - 5).

SAĞLIK EĞİTİMİ KONULARI n=44	Yeterli	
	Sayı	%
Emzirme danışmanlığı yapabildim	41	93.18
Gebelikte öz-bakıma ilişkin bilgi verebildim	39	88.63
Aile planlaması danışmanlığı yapabildim	39	88.63
Adet dönemi ve sorunları konusunda danışmanlık yapabildim	38	86.36
,Yenidoğan bakımı konusunda bilgi verebildim	37	84.09
Normal ve patolojik vajinal akıntıyı değerlendirebildim	36	81.81
Perine hijyeni konusunda eğitim yapabildim	35	79.54
Gebelikte görülen olağan şikayetlere yönelik bilgi verebildim	33	75.00
Gebelere görülen riskli durumlar hakkında bilgi verebildim	32	72.72
Menopoz, HRT ve özbakım konusunda danışmanlık yapabildim	31	70.45
Cinsel yaşam konusunda danışmanlık yapabildim	30	68.18
Loğusaya kendi bakımı hakkında bilgi verebildim	23	52.27
İnfertilite konusunda bilgi verebildim ve uygun merkezlere yönlendirebildim	20	45.45
Jinekolojik kontroller konusunda bilgi verebildim ve sevk edebildim	19	43.18
Gebelere leopold manevrası uygulayarak muayene yapabildim	19	43.18
Doğum eylemi sırasında bir yakınım/hastama destek olabildim	18	40.90

Tablo - 5 Öğrencilerin günlük yaşamları ve diğer mesleki uygulamaları sırasında üreme sağlığı konularındaki uygulamalarına ilişkin görüşleri

Öğrencilerin % 72.72'si (n=32) doğum ve kadın hastalıkları ile ilgili hizmet veren bir alanda çalışmak istiyordu. Özellikle % 30.76'sının (n=12) bu alana ilgisi olduğu, % 15.38'inin (n=6) kendisini bilgili hissettiği, % 12.82'sinin (n=5) çalışma alanının güzel, zevkli olduğu ve % 12.82'sinin (n=5) ise dersi ve hocaları sevdiği için mezuniyet sonrası kadın doğum kliniklerinde çalışmak istedikleri belirlendi.

Öğrencilerin dersi aldıktan sonraki süreçte, üreme sağlığına ilişkin konularla ilgili ifade ettikleri anı ve görüşleri alındı ve bu ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir;

“Ablam 7 ay önce doğum yaptı. Onu gebelikle ilgili konularda, çocuk bakımı ve emzirme gibi konularda bilgilendirdim ve gerçekten etkili olduğumu düşünüyorum. Ablama loğusalık süreci içerisinde etkili bir hemşirelik bakımı uyguladım. Hemşire olmamın bir yakınım için faydası olduğunu düşünüyorum. Bu dersten sonra bir çok konuda önemli bir bilgi düzeyine ulaştığımı ve bunların bir çoğunu kendi günlük yaşamım içinde uygulayabildiğimi düşünüyorum.”

“Benim bir yakınım aile planlaması konusunda yetersiz bilgiye sahipti ve tabuları vardı. Ben onun bu tabularını yıkmasını sağlayarak bireyin kombine oral kontraseptif kullanarak daha güvenli cinsel yaşamını sürdürmesine katkı sağladım.”

“Eğitimde görselliğin ne kadar önemli olduğunu bize tanıttınız ve beğeni eşiğimi yükselttiniz. Bunları yaparken harcadığınız zaman ve emek için çok teşekkürler.”

“Bu dersi alırken ve sonrasında hayatım değişti. Mesleğimi daha çok sevmeye başladım, güvenim arttı.”

TARTIŞMA

Öğretim elemanları açısından eğitici, heyecan verici, doyurucu, motivasyon artırıcı özellik taşıyan bu uygulamanın öğrenci açısından da etkin ve başarılı olması nedeniyle daha sonraki yıllarda da sürdürülmesi uygun görülmüştür.

Hemşirelik eğitiminde interaktif eğitim modellerinin ya da etkin öğrenme yaklaşımının uygulanarak değerlendirildiği birkaç çalışma literatürde yer almaktadır. Bu çalışmaların tümünde bu eğitim sisteminin öğrenciler açısından kazanımlar getirdiği, eleştirel düşünme, problem çözme, kendini ifade etme ve iletişim becerileri ortaya koymalarına fırsat verdiği, araştırıcı ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkardığı, eğiticiler yönünden de doyum verici, geliştirici olduğu bildirilmiştir (4,6,7).

Bizim çalışma sonuçlarımızla paralel olan bu bulgular ışığında, hemşirelik ders müfredat programlarının interaktif eğitim yöntemlerine uygun olarak yeniden gözden geçirilmesi, hemşire eğiticilerin ise, bu eğitim yöntemlerini daha etkili kullanabilmeleri için eğitim becerileri konusunda kendilerini geliştirmeleri önerilmektedir.

Kaynaklar:

- 1) Özil Ş. Eğitimde öğrenci boyutu. In: “Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim”. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları I, İstanbul. 1993; 37-45.
- 2) Demirtaş A. 21. yüzyılın öğretme ve öğrenme ilke ve yöntemleri neler olmalıdır. In: “Eğitimde Yansımalar V, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu Kitabı”, Tekışık Yayıncılık, Ankara. 1999; 401.
- 3) Karasar N. Türk eğitim sisteminin biçimlendirilmesinde bilimsel araştırmaların yeri. In: “Eğitimde Yansımalar V, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu Kitabı”, Tekışık Yayıncılık, Ankara. 1999; 321-323.
- 4) Sezgin A. Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinde öğrencilerin aktif katılımını sağlamaya yönelik bir uygulama örneği. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 1999; 3 (1) : 27-32.
- 5) Sullivan R, Magarick R, Bergthold G, Blouse A, McIntosh N. Tıp eğitimcileri için eğitim becerileri rehberi. Şevkat B Ö (çev. ed.). Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayın no: 99/14 Ankara. 1999; 78-92.
- 6) Bulut A, Karabey S, Yolsal N ve diğ. Öğretmeyi öğrenmek: İstanbul Tıp Fakültesinin eğitimci eğitimi deneyimi. İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası, 2000; 63(3) : 293-299.
- 7) Erdoğan S, Nahcivan N, Esin MN. Halk sağlığı hemşireliği uygulamalarında interaktif eğitim yöntemlerinin değerlendirilmesi. In: “IV. Ulusal Hemşirelik Eğitim Sempozyumu Kitabı”, Kıbrıs. 1997 : 134-138.